

UNIVERSITAS **MAGASINET**

SIGRID TRODDE
HUN VISSTE
HVEM HUN VAR.
SÅ MØTTE HUN
KRISTIN.

MARIA T. PETTRÉM
magasinredaktør

MATILDE SOLBERG
CLEMETSEN
magasinfotosjef

ANNA TORST SAATVEDT
OG ALEKSANDER NAUG
på desken

BOKHYLLA

«Han er den peneste mannen jeg har sett», tenkte forfatter Alexia Bohwim da hun så et bilde av Kjetil Rolness på baksiden av en bok. Bohwim har aldri lest en god bok skrevet av en kvinne.

side 3

FOTOEPORTASJE

Seks par, seks kjærlighetshistorier. Hva mener kjærlighetsorakel Sissel Gran unges forhold til kjærlighet preges av i dag?

side 4 til 8

PORTRETT

Iselin Shumba (33) er skuespiller på heltid og aktivist på trippeltid. Som liten drømte hun om å bli hvit.

side 9 til 11

UTENRIKSREPORTASJE

Romkvinnene Camelia (24) og Estera (30) er ferdige med å gå tre skritt bak mannen. Med utdanning skal de og døtrene opp og frem i Romania.

side 12 til 15

HANS MAGNUS MELAND, QUIZMASTER

QUIZ

1. Hva heter Romeo sin fetter, som også er hans beste venn, fra Shakespeare-tragedien «Romeo og Julie»?
2. Hva er det vise menn sier («wise men say»), ifølge Elvis Presley i sangen «Can't Help Falling in Love» fra 1961?
3. Hva heter fuglen som Solan Gundersen forelsker seg i, i Flåklypa Grand Prix?
4. Hvem står bak maleriet «Brudeferd i Hardanger»?
5. Hvilket hormon kalles ofte «kjærlighetshormonet»?
6. Hva heter de tre bøkene i «Fifty Shades»-serien?
7. Hva heter karakterene som forelsker seg i hverandre i filmen «Notting Hill», med Hugh Grant og Julia Roberts i hovedrollene?

8. Hva heter balladen som gikk til topps på Billboard i 1984, hvor coveret på singelen portretterer artisten som snakker i telefonen?
9. Hva var kallenavnet til førstedamen under Lyndon B. Johnson's periode?
10. Hva blir man seksuelt opphisset av om man er Maiesiofil?
11. Hva heter skuespilleren som spilte rollen som «Turte» i Jul i Blåfjell?
12. Når ble låten «All I Want for Christmas Is You» utgitt?
13. Hva gjør man «tidlig en fredags morgen», ifølge Julekveldsvisa?
14. Hva heter de fire gjestene i sketsjen «Grevinnen og hovmesteren»?
15. Hva heter skuespilleren som hadde rollen

som Kevin i de to første «Hjemme Alene»-filmene?

16. Hvert år gir Oslo Kommune et grantre i gave til England, som en takk for briteres hjelp til Norge under andre verdenskrig. Nøyaktig hvor plasseres dette grantreet i julen?
17. Sangen «Stjernesludd» er godt kjent fra Kurt Nilsens julealbum «Have Yourself A Merry Little Christmas». Men hvilket band står bak sangen, utgitt i 1997?
18. Hva ga De tre vise menn i gave til Jesusbarnet?
19. Hvor feirer vanligvis den norske kongefamilien jul?
20. Hva heter helgenen som skal ha levd i Tyrkia på 200–300-tallet, og sies å være opprinnelsen til Julenissen?

15. Macaulay Culkin
16. På Trafalgar Square i London.
17. Dum Dum Boys
18. Gull, røkelse og myrra
19. På Kongsseteren i Voksenkollen
20. St. Nikolaus

10. Man blir seksuelt opphisset av graviditet
11. Suzanne Paalgaard
12. 1994
13. Stryker vårt tøy
14. Sir Toby, Admiral von Schneider, Mister Pomeroy og Mister Winterbottom

6. 1. Fifty Shades of Grey, 2. Fifty Shades Darker, 3. Fifty Shades Freed
7. William Thacker og Anna Scott
8. «I Just Called To Say I Love You», av Stevie Wonder
9. «Lady Bird Johnson», «fullt navn var Claudia Alta Johnson»

1. Benvenuto
2. «Only fools rush in»
3. Solenne
4. Adolph Tidemann (står for figurene) og Hans Gude
5. Oksytocin

– JEG HAR BARE LEST GODE BØKER SKREVET AV MENN

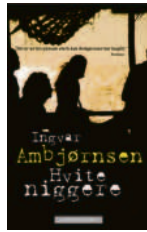
ALEXIA BOHWIM HAR KJØPT EN BOK FORDI FORFATTEREN VAR KJEKK, BLITT STUPFORELSKET I LILLELORD OG MENER KVINNER SKRIVER BELÆRENDE OG SUTRETE.

tekst: JANTRA HOLLUM
foto: CHARLOTTE FØRDE SKOMSØY

Vulgær og vidunderlig – Kjetil Rolness (1992)

Denne må du lese om du er kvinne i Norge og ikke identifiserer deg med «feminismen», men er feminist. Jeg var alltid annerledes og ble sett ned på av kvinner. Jeg er sterk, men kvinner liker å spørre om jeg er syk i hodet. Kjetil Rolness ser feministers dobbeltmoral og at de selv velger hvem som er med i gjengen deres. Han er pragmatisk. Jeg så bilde av Rolness på baksiden av boken og syntes han var den peneste mannen jeg hadde sett. Jeg trodde ikke det gikk an å se så bra ut og derfor kjøpte jeg den. Vil du ha en innføring i sosiologi uten å kjede deg er dette boken.

Hvite Niggere – Ingvar Ambjørnsen (1986)

Denne boken definerte en hel generasjon! Jeg var 17 år da jeg leste den. Ambjørnsen var den første som fikk oss til å tenke på legalisering av narkotika. Han gjorde hasj mindre femtitallsfernt og mer normalt for oss som aldri forsonet oss verken med Blitz eller sosseklumpene med tungen oppi vinglassene. Vi frikerne, som spiste med sølvtøy i Levis-jakker, fant plutselig ut at vi kunne havne i bøker uten å være sure 68-ere. Han tok oss med inn i varmen. Han skriver så kort og godt – skildringer av natur og lange beskrivelser er det jævligste jeg vet om. Alt som handler om olje, politikk, gråtende menn og alkoholiserde detektiver orker jeg ikke.

Da He-man kom til Norge – Ole Martin Ihle (2018)

Jeg har aldri ledd så mye før. Denne boken anbefaler jeg alle å lese, gjennom den vil dagens unge forstå foreldrene sine. Den skildrer rett og slett hvordan det var å vokse opp som barn på 80-tallet – den er helt genial. Genial fordi du kjenner deg igjen i alt han sier, selv om du er et annet kjønn, hadde andre oppvekstkår eller vokste opp i et annet tiår. Alle med barn får et innblikk i et barns hode og jeg synes han skildrer moren sin rørende vakkert. Den har alt jeg leter etter og fullfører mange tanker jeg har hatt om hvordan Norge har blitt som det har blitt. Den ga meg lyst til å skrive bok igjen for første gang på seks år.

ALEXIA BOHWIM (49)

- Forfatter og feminist
- Debuterte med boka «Frognerfitter» i 2008
- Ny bok planlagt høsten 2019

«Du skal ikke sitte igjen med mindreverdig-hetskomplekser og føle deg dum etter å ha lukket igjen boken»

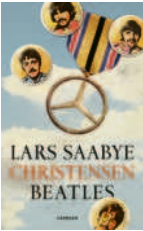
Lillelord – Johan Borgen (1955)

Jeg ser denne for meg som verdens mest sexy film. Romanen følger oppveksten til en ung, vakker, slem gutt på vestkanten – og vi elsker jo bad boys. Jeg var 14 år og ble forelsket i Lillelord. Selvfølgelig identifiserte jeg meg med ham og boken siden handlingen foregår på Frogner. Og jeg elsker Johan Borgen og måten han skriver på. Jeg hater a-ender, det er grusomt. Jeg er sikkert kjempekonservativ, men det får jeg bare være. Da jeg leste boken var det første gang jeg skjønte at voksne forstår hvordan det er å være barn. Jeg følte meg veldig voksen som likte denne boken.

Animal Liberation – Peter Singer (1975)

Jeg elsker at en bok i moderne tid kan ha så stor innflytelse på en bevegelse og får folk til å se ting på en nøktern måte. Peter Singer har gjort at dyrs rettigheter ikke er bloggerrosa og teit – han ga dyrevernsbevegelsen baller. Singer forklarer dyrs helvete på en nøktern usentimental måte, så det er lettere for kvinner å snakke for dyr. Menn er historisk de beste til å forsvare dyr. Det som er felles for bøkene jeg elsker er at de egentlig er veldig like, de tilhører samme gjeng med samme filosofi. Disse bøkene har en klar moral, men det er ingen pekefinger der. Det er bøker som sier det er greit å være underdog.

Beatles – Lars Saabye Christensen (1984)

Med denne romanen skjønte jeg at tykke bøker kunne være kule. Jeg klarte ikke å legge den fra meg. Jeg ble så fascinert av hvordan Saabye Christensen har skildret galleriet av de forskjellige menneskene. Det vennskapet er så unikt. Det er så ekte. Jeg har ikke vært borti så realistiske skildring tidligere. Jeg prøvde Dostojevskij, men det ble bare for mange folk å holde styr på, altså. Bøker skal hjelpe deg – du skal ikke sitte igjen med mindreverdig-hetskomplekser og føle deg dum etter å ha lukket igjen boken. Og ja, jeg har bare lest gode bøker skrevet av menn. Jeg har aldri lest en bok av en kvinne som har gjort et ordentlig inntrykk på meg. Kvinner skriver belærende og sutrete om egne erfaringer, mens menn er mye flinkere til å skildre andres liv.

DEN MULIGE KJÆRLIGHETEN

MED ROMANTIKKEN
PÅ DØDSLEIET, LEVER
KJÆRLIGHETEN VIDERE.

tekst: **PERNILLE SOLHEIM** foto: **OLA VATN**

UNNTAKSTILSTAND: Det tok bare tre måneder fra Dylan flyttet inn hos Hanna, til hun var gravid. Etter fire måneder kom beskjeden: De ventet ikke bare ett barn, men to.

Kjærligheten overvinner alt, skrev Vergil 37 år fvt. «All you need is love», sang The Beatles 2004 år senere. «Fy faen, så vakker du er», sa William til Noora.

Kjærlighet har fascinert, inspirert og distraherert menneskeheten siden tidenes morgen. Særlig når den har vært forbudt eller, på en eller annen måte, umulig. Men hva preger den store Kjærligheten i vår høyteknologiske, globaliserte og komfortable samtid?

Det finnes antagelig få i Norge som er like kvalifisert til å svare på det som psykolog og parterapeut Sissel Gran. Hun har pratet med utallige unge og frustrerte mennesker om

kjærlighet og romantikk, og summen av observasjonene hennes kommer til uttrykk i en egen emneknagg i Morgenbladet. Den lyder: «Romantikkens død».

– Alle trenger tilhørighet og tilknytning. Det er et grunnleggende menneskelig behov å kjenne at man har et ankerfeste, sier Gran.

Hun forteller at unges forhold til kjærlighet i økende grad preges av forbeholdenhet.

– Mange er redde for å bli avvist, og for å velge feil. Man er redd for å virke pågående eller vise følelser, i tilfelle de ikke blir tatt imot.

Hun poengterer at sjekkeapper som Tinder kan gjøre det lettere for noen å knytte relasjoner, siden man får «smake» på mange potensi-

elle partnere. Men andre opplever valgfriheten som stressende, og blir skuffet – igjen og igjen.

– Mange lider av valgets kval, sier Gran, og legger til at det kanskje er derfor mange venter lenge med å slå seg til ro. Kanskje tilfredsstiller de heller behovet for tilhørighet og tilknytning med nære vennskapsrelasjoner.

– For noen kan venner fungere som en erstatning for familie eller en kjæreste.

Hvordan ser egentlig kjærlighet ut, i en tid preget av sjekkeapper, valgfrihet og skyhøye forventninger? Vi har møtt studenter, i ulike typer relasjoner, og de enes om én ting:

Kjærligheten er muligens komplisert, men langt ifra død.

SIVILSTATUS: NÆRE VENNER

HVEM: Ingrid Uleberg og Vera Raudberget Fiveland
STUDERER: Sosiologi og historie

Etter at Ingrid (22) hadde dumpet kjæresten sin i Botanisk hage, dro hun til en venn, la seg rett ut på gulvet og snakket gjennom det som hadde skjedd. Det var da hun møtte Vera (23), som bodde i det samme kollektivet, for første gang.

Et par måneder senere dro de på Roskildefestivalen. Sammen var de fulle og fyllesyke, gærne og skjøre. Begge hadde opplevd sykdom i nær familie, og det snakket de mye om. Da så Vera hvor genuin og ærlig Ingrid var.

Da de begge studerte på Blindern støttet de hverandre gjennom innspurten på bacheloroppgaven. Nå jobber Ingrid, og Vera prøver å gi henne litt mer rom. Fleksibilitet er viktig i en nær relasjon, mener de.

– Man må tillate en venn å være litt distansert hvis hen er opptatt eller mye sammen med noen andre. Vennskap forandrer seg over tid, sier Vera.

– Jeg så trygg på vår relasjon at det at man ikke tilbringer så mye tid sammen ikke har noe å si. Vennskap bør ikke være en prestasjon – det skal være en frisone, der man kan være med noen man stoler på og være helt seg selv, sier Ingrid.

SIVILSTATUS: KJÆRESTER OG TOBARNNSFORELDRE

HVEM: Hanna Bjerkaker og Dylan Gorham
STUDERER: Statsvitenskap/barnehageansatt

For fem år siden begynte Hanna (25) å møte Dylan (25) fra ungdomsskolen overalt. Til slutt tok hun universets hint, og inviterte ham til et vorspiel. Da det endelig ble de to og Dylan flyttet inn hos Hanna, gikk det ikke mer enn tre måneder før hun ble gravid.

– Vi tenkte at det måtte være noe feil med testen. Men det var det ikke, forteller Dylan.

Etter fire måneder kom beskjednen: De ventet ikke ett barn, men to. Den påfølgende tiden beskriver de som «unntakstilstand».

– Det var mye kringling og lite søvn.

Man må være innstilt på at man skal være sammen og elske hverandre, ellers går det ikke. Vi har vært heldige, og hatt rollemødellere som har lært oss at forhold er hardt arbeid, sier Dylan.

– Jeg tror det er det tøffeste et forhold kan gå gjennom, sier Hanna og legger til:

– Men vi er jo så forelska i jentene, begge to. Å dele den forelskelsen, og å dele opplevelsen det er å få barn – det er vanskelig å beskrive.

– Livet før barna eksisterer ikke lenger. Dette livet gir så mye mer mening. Før levde vi så selvopptatt. Det handlet jo bare om meg og Hanna. ►►

SIVILSTATUS: GIFT

HVEM: Audun og Karethe Hustad-Torgersen
STUDERER: Psykologi

◀ – Jeg hadde tenkt på det lenge. Jeg så ikke for meg å være sammen med noen andre, sier Audun (25) om da han som 23-åring fridde til Karethe (25). Da hadde de vært sammen i 7 år, og gått i samme klasse nesten like lenge.

Karethe fikk noen dager på hytta til å prosessere frieriet, men verken hun eller Audun var i tvil om hva hun kom til å svare.

Giftemålet har ikke forandret stort. Audun er glad for at han slipper å kalle Karethe «sin forlovede» lenger, og giftingene kan avverge pinlige misforståelser på byen. Men

det er også en trygghet i det å være gift.

– Det viser at man virkelig vil gå inn for å være sammen, og at selv om det kommer vanskelige tider, er man innstilt på at man skal finne ut av det, sier Karethe.

– Jeg kan fortsatt få sommerfugler i magen hvis han smiler og blunker til meg. Alt det positive ved forelskelse er også i det å elske noen, men man er bare mye tryggere, sier hun, før Audun legger til:

– Forelskelsen varierer, men hvor mye vi elsker hverandre er konstant.

SIVILSTATUS: NYFORELSKA

HVEM: Sigrid Haugan Lien og Kristine Grønningsæter Danby
STUDERER: Ergoterapi/barnehageansatt

Sigrid (23) og Kristine (25) ble kjærester på sensommeren. De to ble kjent da de jobbet i samme barnehage, og Kristine forteller at Sigrid pleide å gi henne noen «syke blikk». De begynte etterhvert å snakke sammen, og fant raskt tonen. Men noe sto i veien: Sigrid var i et forhold. Med en gutt.

– Jeg visste ikke at jeg likte jenter før jeg møtte henne, sier Sigrid.

Hun klarte ikke å slutte og tenke på Kristine, og det ble slutt med kjæresten hun hadde hatt gjennom tre år.

– Det gikk ganske fort, men jeg har aldri hatt det så bra som jeg har det i dag, sier Sigrid.

De var på en date, og så dro begge på ferie. Da de møttes igjen, hadde begge planlagt hva de skulle si og hvordan møtet skulle bli. Slik ble det ikke. Det første de gjorde var å kysse.

– Da jeg så Kristine falt det meg bare inn å kysse henne, forteller Sigrid, før Kristine legger til:

– Da følte jeg at vi var kjærester med en gang.

Kristine synes at forholdet bare blir bedre og bedre.

– Jeg føler at jeg blir mer og mer forelsket. Vi lærer nye ting om hverandre hele tiden.

«Når jeg så Kristine falt det meg bare inn å kysse henne»

Sigrid

SIVILSTATUS: AVSTANDSFORHOLD

HVEM: Synne Sandvik Lockert
STUDERER: Kultur og kommunikasjon

Første gang Synne (20) hang «ordentlig» med det som i dag er kjæresten hennes, var 15. april. Det husker hun, siden hun samme dag hadde søkt seg inn på en bachelorgrad i Oslo. Han hadde søkt seg til NTNU i Trondheim.

– Hvis vi hadde blitt kjent litt tidligere, så hadde vi kanskje rukket å endre på søknaden, sier hun.

Synne ba kjæresten være en drittsekk mot henne, sånn at hun slapp å dra fra noen hun ville være sammen med.

– Men det gikk ikke. Sommeren ble så fin.

Et og et halvt år, og utallige snaps og togturer senere, er Synne og kjæresten fortsatt sammen. De prøver å møtes én gang i måneden, og bestiller alltid neste tur mens de er hos hverandre. Når det er ferie, møtes de i hjembyen, Tromsø. Hun forteller at forelskelsen gjenopplives hver gang hun møter ham igjen.

– Men hver gang jeg drar fra ham, er det som en liten kjærlighetssorg. Det gjør fysisk vondt, og jeg blir aldri vant til det, selv om jeg vet at det kommer til å gå bra. ►►

SIVILSTATUS: SAMBOERE

HVEM: Emma Nilssen Brandt og Carl Sørheim
STUDERER: Engelsk og litteraturvitenskap

◀◀ Carl (19) og Emma (19) fant for alvor tonen i januar i år, etter to og et halvt år i samme klasse på musikklinja på en videregående skole på Hamar. I februar ble de kjærester. Nå, noen måneder senere deler de en leilighet på Bislett i Oslo, og forelskelsen er like overveldende som den var de kalde vinterdagene i Hedmark.

– Jeg våkner opp og er glad fordi han er ved siden av meg, forteller Emma.

De bruker fortsatt mye av tiden sin på musikken, og spiller ofte sammen. Carl spiller og Emma synger. Men Carl innrømmer at å flytte til et nytt sted som par også har sine utfordringer.

– Fadderuka var ikke så interessant, for vi hadde jo hverandre. Vi har nok ikke vært så flinke til å bli kjent med nye folk. ●

#STILLEFORSHUMBA

tekst: **TERESA ELTERVÅG CISSÉ** foto: **GINA GRIEG RIISNÆS**

SOM LITEN DRØMTE SKUE-
SPILLER ISELIN SHUMBA
(33) OM Å BLI HVIT.

I 2005 flytter en ung Iselin Shumba fra hjembyen Kristiansand til Oslo. Den store drømmen er å bli barnelege, men for å nå opp til de høye kravene på medisinstudiet må hun først ta opp noen fag. Mens hun venter tar hun et årsstudium i drama. Det året skulle vise seg å bli avgjørende i Iselins liv – plutselig fikk hun øynene opp for en

helt ny verden. Nesten hver kveld gikk hun på teater. Det vekket en nysgjerrighet i henne. Kanskje hun var ment til å stå på en scene selv?

Hun følte hun hadde funnet sitt kall, og bestemte seg for å søke seg inn på den prestisjetunge Teaterhøgskolen i Oslo.

Drømmen stoppet brått etter tredje opptaksprøve. Iselin var knust. Selv ble hun litt sjokkert over hvor tungt hun tok det. Det var da hun forstod hvor mye teater betydde for henne.

Skulle dette virkelig være slutten på skuespillerdrømmen?

– Museer er religiøst

– Han overgir kunsten til naturen og slipper total kontrollen. Han lar naturen gjøre kunsten.

Det er så stort av kunstnere å tørre det!

Skuespiller Iselin Shumba vandrer rundt på samtidskunstmuseet Astrup Fearnley på Tjuvholmen i Oslo, der en utstilling av Fredrik Værselev står utstilt. Iselin er kjent fra roller som Hjertrud i NRKs julekalender «Snøfall» og ordfører Amalie i den aktuelle dramaserien «Kielergata» på TV 2. Nå står hun nesten målløst i utstillingsrommet og betrakter bildene som har ligget ute i naturen i tolv måneder og råtnet.

– Jeg elsker det! Det er så modig. Asså, fytti faen, sier Iselin med et stemmevolum som er litt høyere enn hva som er normalt på et museum.

Den mektige sørlandsdialekten hennes ljoer i rommet, og er tilsynelatende til alles fornøyelse. Hun kommer i prat med en av de ansatte, ►►

RELIGIØST: Skuespiller Iselin Shumba er lidenskapelig opptatt av kunst. – Museer og teatre er helt religiøst. Gjennom kunst kan jeg kontrollere og takle ekstreme følelser. Jeg har et helt trøstebibliotek med titusener av bilder i hodet mitt, sier hun.

ISELIN SHUMBA (33)

- Norsk skuespiller, billedkunstner og samfunnsdebattant.
- Oppvokst i Kristiansand og bosatt i Oslo
- Utdannet ved Statens Teaterhøgskole (KHiO) og ved Michael Chekhov Institute Acting Techniques i New York.
- Var blant initiativtakere til #stilleforopptak, som var det første metoo-oppropet i Norge.
- Aktuell med dramaserien Kielergata på TV2.

«som velvillig lar seg smitte av Iselins engasjement. De stopper ved noen malerier som er et samarbeid mellom tre kunstnere.

– Det er så inkluderende. Det er så raust. Jeg vet ikke om andre kunstnere som har den tilliten. Det er så grenseoverskridende. Så humanistisk!

Da Iselin var kommet over sjokket over å ikke komme inn på Teaterhøgskolen bestemte hun seg for å bruke høsten på å reise på inter-rail gjennom Europa og dyrke interessen for kunst. Hun beskriver lidenskapen for kunst som «fanatisk» og tilbringer all mulig fritid på museer.

– Museer og teatre er helt religiøst. Gjennom kunst kan jeg kontrollere og takle ekstreme følelser. Jeg har et helt trøstebibliotek med titusener av bilder i hodet mitt, sier hun.

Da hun kom hjem fra interrail søkte hun på på Teaterhøgskolen igjen, og i 2008 kom hun omsider inn. Tiden på KHiO ble tøffere enn hun trodde.

– Det er en skole som er vanskelig å komme inn på, men det er enda vanskeligere å gå der. Det gikk mye ut på å bryte ned elevene og se hvem som reiste seg. De kalte det rekruttskolen. Jeg er glad jeg gikk på KHiO, men da jeg gikk ut hadde jeg egentlig teater helt opp i halsen.

I dag er Iselin glad for at hun ikke kom inn på Teaterhøgskolen på første forsøk. Da fikk hun tid til å tenke seg om, for hun var lenge i tvil om skuespiller var rett yrke for henne. Det var ikke før i fjor hun klarte å legge drømmen om å bli barnelege helt fra seg.

– Det er kanskje naivt, men jeg har lyst til å redde verden. Det er det eneste jeg vil. Men man må finne sin måte å gjøre det på. Men jeg har skjært at det ikke bare er med hendene mine jeg kan redde livene til små barn. Hjertene til folk trenger også mye pleie og det får de gjennom film og teater.

Først og fremst menneske

I tillegg til å være skuespiller er Iselin også billedkunstner. Hun har besøkt museer over hele verden, og anbefalinger av museer «man bare må besøke» kommer rennende. Det er tydelig at hun føler seg hjemme på Astrup Fearnley og flere av de ansatte kommer stadig bort og slår av en prat.

En av de ansatte komplimenterer håret hennes, som er krøllet i lengden og halvveis festet opp.

– Takk! Jeg prøver å være like fin på håret

«Jeg vil først og fremst bli sett på som et menneske, ikke kvinne og i hvert fall ikke farget kvinne»

som Michelle Obama av og til, men det er fra gårdsdagen. Jeg var ute, så det lukter sikkert litt sigg og alkohol, sier hun og flirer.

Det er nemlig Michelle Obama og Beyoncé som er Iselins forbilder.

– *Hva er det med disse to som fanger deg sånn?*

– Åh, de er sterke, kompromissløse fargede kvinner som lager et albuerom av frihet rundt seg selv. Jeg vil også skape nok albuerom rundt meg selv slik at jeg først og fremst blir sett på som et menneske, ikke kvinne og i hvert fall ikke farget kvinne. Det er målet, sier hun bestemt.

Iselin har et brennende engasjement for å fremme mangfold i norsk kulturliv. Hun har selv kjent på følelsen av utenforskap.

– Jeg er vokst opp i Kristiansand, et sted som har vært preget av mye nynazister. Det er jo en grunn til at jeg måtte vekk, jeg følte meg så annerledes. Som liten ville jeg bli hvit, og sånn vil jeg ikke at barna mine skal ha det.

Som skuespiller har hun opplevd å bli kastet utelukkende på grunn av hudfargen. Som privatperson har hun også møtt på fordommer knyttet til hudfarge. Hun har flere ganger opplevd å bli tatt for å være prostituert når hun har gått gjennom kvadraturen i Oslo sentrum og hun opplever stadig å få innvandringsfiendtlige meldinger i sosiale medier.

– Det er en del av min virkelighet. Det er her jeg mener kultursektoren kan bidra med å inkludere og representere mangfoldet i befolkningen.

Stillhet som et svi

Gjennom det siste året har aktivismen tatt størst plass i Iselins liv, noe som ikke bare har vært lett å balansere.

– Det er vanskelig, for man kan ikke leve av å jobbe veldedig. Jeg er jo først og fremst skuespiller, men i det siste har jeg vært aktivist på heltid. Eller på trippeltid. Og jeg har kun malt to bilder siden metoo-bevegelsen begynte.

Iselin var blant initiativtakere til #stilleforopptak, som var det første metoo-oppropet i Norge. I oppropet tok over 500 norske skuespillere et oppgjør med seksuell trakassering. Hennes rolle var å ta imot og levere varsler til KHiO på vegne av andre. Dette har vært hennes eneste fokus siden midten av november i fjor.

– Jeg måtte jo plutselig studere masse jus og psykologi! Det var tøft. Det er så mange man skal ta vare på. Det er jo liv som kan bli pulverisert, familier som kan knuses. Jeg tror jeg var utmattet i desember i fjor. Men så bare fortsetter man. Jeg klarte ikke å slippe det. Det var for viktig.

◀◀ Gjennom dette året har Iselin fått høre flere tunge historier. Uten å kunne snakke med noen om det.

- Det er jo helseskadelig, sier hun.
- *Hva gir deg styrken til å fortsette?*
- Det kommer et punkt hvor stillhet blir svik. Det hjelper meg å få sjelefred og sove om natta. Den friheten til å handle, når man slutter å bry seg om hva andre synes, den er grenseløs. Nå må vi bare level up, sier hun og før hun plutselig avbryter seg selv:
- Har du hørt den nye sangen til Ciara, «Level up»? Den er så kul, utbryter hun.

Kanskje litt mer glitter?

Selv om det å bli skuespiller viste seg å være det eneste rette for Iselin vil hun ikke anbefale det til andre, for møtet med bransjen var rett og slett beintøft.

- Det var absolutt et sjokk. Når folk kommer til meg og sier de vurderer å bli skuespillere, sier jeg at om du kan la være, så la være. Du kan være så talentfull og hardtarbeidende du vil, men du skal ha så veldig flaks i tillegg.
- Likevel er det ikke vanskelig å svare på hva som gjør skuespilleryrket verdt det for henne.
- Man får leve så mange liv. Om jeg skal spille en karakter jeg virkelig forakter må jeg dykke langt og lage en historie for å legitimere valgene til personen, slik at de blir mine. Da slutter jeg å dømme. Den friheten man får av å miste fordommer er det som gjør skuespilleryrket hellig. Det er psykologi gjennom sin egen kropp.
- Iselin må videre. Hun skal på innspilling av en ny dramakomedie som kommer ut på nyåret. Innspillingen finner sted på en skole i sentrum.
- Hun tenner en sigarett mens hun spaserer langs Aker Brygge, men spør høflig om det er greit først. Så holder hun en tale om hvor dårlig uvane det er å røyke. Det startet som et trøsteprosjekt da hun bodde i Bergen i fire måneder og spilte i stykket «Eg ringer mine brør» på Hordaland Teater.
- Det var en ensom periode i vintermånedene. Jeg røyker ikke mye altså, bare to sigaretter dagen. Jeg skammer meg over det og er livredd for at noen barn som kjenner meg igjen skal se

meg med en sigarett i hånda! Det er grusomt. Helt forferdelig. Vi mennesker synes det er gøy med alt som er farlig for oss.

Hun avbryter seg selv igjen og lar seg distrahere idet vi går forbi det nye Nasjonalmuseet. Samtalen tar en brå vending mens hun titter opp på bygget som er i ferd med å reise seg.

- Det er ikke en brobygger for å invitere folk inn, akkurat. Det er som en borg mellom kunsten og mennesket. Det er det siste vi trenger. Ytterst interessant... Men hva var det jeg sa, var det 30-bussen vi skulle ta?
- På bussen fortsetter samtalene om kunst. Nå gjennom musikk, Silvana Imam, Thea Hjelmeland og Karpe Diem. Iselin begynner å synge litt på låten «Påfugl».
- Et par minutter før oppmøte får hun karakterbeskrivelsen til rollen hun skal spille på SMS. Hun skal spille en lærer. Ingen av skuespillerne har fått klare replikker heller. De får vite handlingen på stedet.
- Det er en utrolig interessant måte å jobbe på. Man tillater seg mer, har større frihet og lytter mer til hverandre, sier Iselin, som har jobbet på lignende måte før.
- Vel fremme på skolen må Iselin først innom toalettet for å gjøre seg klar og ordne sminken.
- Sånn, er det noe mer da? Kanskje litt glitter?
- Hun snakker litt høyt for seg selv i speilet.
- Jeg prøver å lære og sminke meg. Dette har jeg lært av Kim Kardashian. Sånn, ferdig! Har dere sett da hun var i Det hvite hus forresten? Kim i Det hvite hus og gir råd, det er litt sånn...Wow. What’s happening with the world?
- Hun sprayer en siste forsikring i håret, før hun gjør seg klar til å tre inn i rollen.
- Oi, jeg husker ikke navnet på karakteren! sier hun.
- «*Mercy*» heter karakteren din.
- Blikket hennes endrer seg. Hun går inn i karakter, på en litt tullete og overdreven måte. Det kan se ut som hun har funnet frem sin indre Michelle, Beyoncé og Silvana.
- Jeg er Mercy. Ikke tenk på det, jeg skal fikse alle dine problemer!

universitas@universitas.no

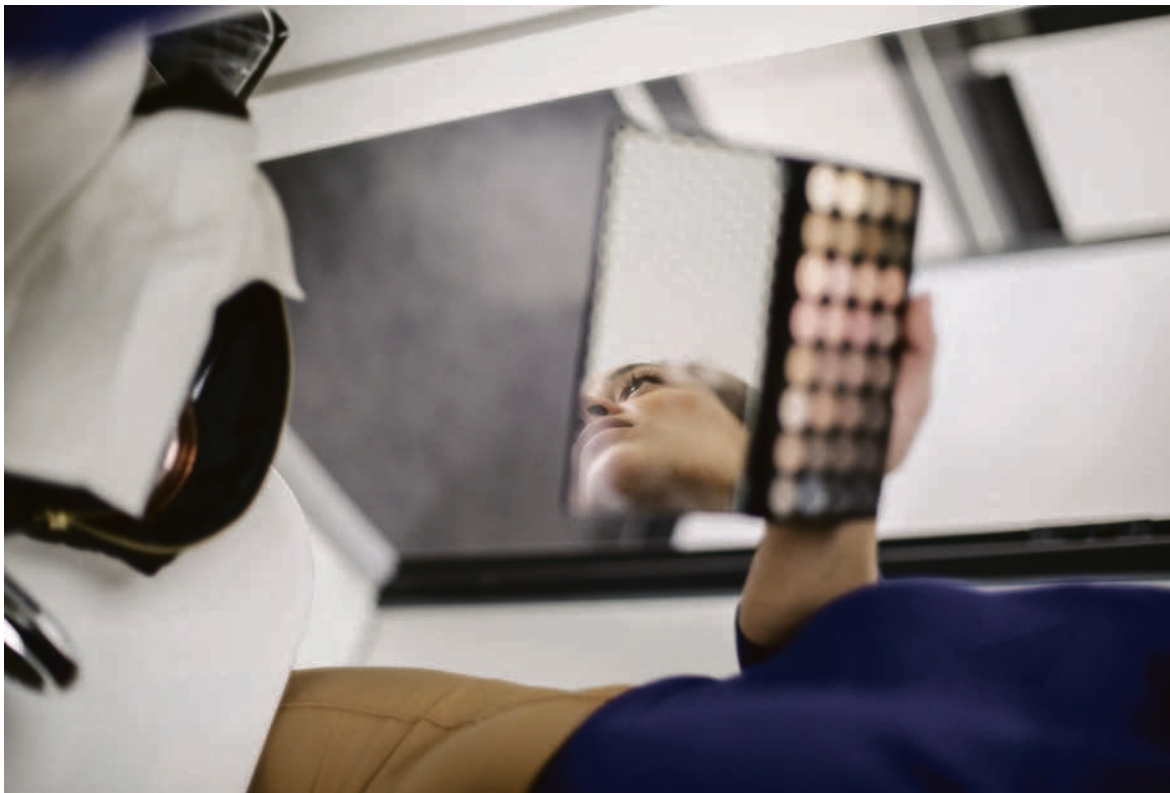

FØLTE SEG ANNERLEDES: Iselin vokste opp i Kristiansand. Som liten følte hun seg ofte annerledes og drømte om å bli hvit. I dag har hun et brennende engasjement for å jobbe for å fremme rettferdighet, mangfold og likestilling. –Her mener jeg kultursektoren kan bidra med å inkludere og representere mangfoldet i befolkningen.

◀◀

Jeg prøver å lære og sminke meg. Dette har jeg lært av Kim Kardashian

»

MER GLITTER: Iselin Shumba sminker seg selv før innspilling av en ny norsk dramakomedie som kommer på nyåret. – Jeg prøver å lære å sminke meg. Dette har jeg lært av Kim Kardashian. Sånn, ferdig! Har dere sett da hun var i Det hvite hus forresten? Kim er i Det hvite hus og gir råd, det er litt sånn ...Wow. What’s happening with the world?

FEM KJAPPE

Har du noen forbilder?
 Michelle Obama og Beyoncé

Når var sist gang du var full?
 Forrige helg

Hva gjør du når du skal slappe av?
 Før mediterte jeg. Mye. Har vært i Sverige på flere sånne ti-dagers silence retreat. Ellers yoga, musikk og mørk humor. Men det beste er jo en klem, eller ligge i skje.

Mest skjellsettende opplevelse?
 Den tror jeg ikke jeg har opplevd ennå.

Beste filmopplevelse?
 Jeg elsker en regissør som heter Andrej Tarkovskij.

— HER ER VI FRIE TIL Å GJØRE SOM VI VIL

tekst: **FRIDA FLIFLET**
foto: **GINA GRIEG RIISNÆS**

SPANTOV (UNIVERSITAS): MENS EKTEMANNEN PLUKKER JORDBÆR I NORGE,
STUDERER CAMELIA FINANS OG HÅPER DATTEREN VIL GÅ I HENNES FOTSPOR.

Spantov ligger rundt halvannen time fra Bucuresti, men det er en annen verden. Hovedstadens vide boulevarder og kjedetunge handlegater virker brått som et fjernt minne. Her snirkler hest og kjerre seg av gårde på veiene. På benker utenfor husene sitter menn med trestokk og kvinner med skaut og følger hver bil med argusøyne.

– Hvorfor skal dere til denne landsbyen, egentlig, spør Uber-sjåføren vår og ser på oss med smale øyne i speilet.

Ingen skam

– Jeg har aldri skammet meg over å være rom, sier Camelia Banu. Hun er tjuefire år, og er født og oppvokst i Spanțov, der hun er stolt eier av et stort murhus. Vi sitter i den store, tomme hagen utenfor. Det er varmt, og Camelia serverer kjeks, cola og kaffe med mengder av sukker. Datteren Sofia på fire år er på skolen, mannen Iosua er på jobb.

Som romkvinne tilhører Camelia en marginalisert gruppe: hele 90 prosent av Romanias rom lever i ekstrem fattigdom, ifølge Verdensbanken. Ingen vet nøyaktig hvor mange rom det finnes i Romania, men de skal utgjøre mellom 600.000 og to millioner av befolkningen på 20 millioner. Rom er et eget etnisk folkeslag med sterke tradisjoner: Et vandrersfolk som har solgt håndverk, og alltid levd på siden av samfunnet. Svært mange romkvinner i Øst-Europa blir fortsatt utsatt for diskriminering, både i utdanning, på arbeidsmarkedet og gjennom sosiale normer, ifølge FN. Vold i hjemmet er ikke uvanlig.

– Jeg har heldigvis ikke opplevd noe diskriminering å snakke om. Men jeg vet at for mange andre rom er det veldig annerledes, forteller Camelia og myser mot oktoBERSolen. Hun påpeker bestemt at det finnes mange måter å være rom på.

– Jeg ser ikke ut som en sigøyner, så ofte overhører jeg folk snakke nedsettende om oss. Da ber jeg dem være stille. ►►

MÅNELYST: Luna Maria Costea (17) er snart ferdig på videregående. Hun vil bare én ting: studere musikk i Bucuresti. –Jeg har ingen plan B om jeg ikke får det til, forteller hun.

THE LONG AND WINDING ROAD: Rent geografisk ligger ikke Spanțov så langt unna Bucuresti. Veien dit, derimot, er en liten tidsreise i seg selv. Hovedstadens trafikkaos blir med ett erstattet av lange, øde veier. Et og annet menneske passerer. Det er ingen fjell, ingen åser, bare flatt.

DE HELDIGE: De fleste rom i Romania er svært fattige, og mangler tilgang til både elektrisitet og sanitærforhold. Kvinnene i Spanțov er blant de heldige.

DUKKELITEN: Mamma Estera Anghel var den første kvinnen fra Spanțov til å gå på universitetet. Hun håper at datteren Emma (4) vil følge i hennes fotspor, og få en god utdanning. Men først må man leke seg gjennom barndommen.

LANGE DAGER: Camelia Banu (24) er romkvinne, finansstudent, kone og mor. Hjemmet er fortsatt kvinnenes hovedansvar, og Camelia legger ikke skjul på at det er mye å gjøre. – Men alt husarbeidet er nødvendig, sukker hun, før hun forsikrer oss om at mannen hennes hjelper til, han også.

◀◀ – Det var hardt

I motsetning til den store majoriteten av rom, er Camelia student. Hun går på Bucurestis økonomiske universitet, men tar finansgraden fra avstand da hun har et barn og et hus å passe på.

– Jeg vil helst jobbe i bank i fremtiden, smiler hun.

Men for unge romjenter er ikke en universitetsgrad noe man tar med et fingerknips. Strenge sosiale normer er det første og største hinderet – utdanning har i stor grad vært uglesett blant tradisjonell rom. Mange gjør ikke ferdig grunnskolen, da eldgamle regler, roller og levesett fortsatt står sterkt. Man gifter seg tidlig, og jentene passer på hjemmet, med alt som hører til. Det er vanlig å få barn før fylte 20 år. I tillegg koster utdanning penger. Bare det å ta buss til skolen, og ha råd til klær, bøker og utstyr, er en uoverkommelig hindring for mange. For at Camelia kan få ta utdanning, har foreldrene måttet jobbe i Spania år etter år. Først og fremst plukker de frukt og grønnsaker. Huset vi sitter i er betalt med penger som mannen har tjent gjennom å plukke jordbær i Norge om sommeren.

– Jeg vokste i praksis opp hos besteforeldrene mine. Jeg har yngre brødre og måtte ta vare på dem samtidig som jeg selv gikk på skole, så jeg ble voksen veldig fort. Det var ganske hardt, forteller Camelia. Likevel skjønner hun foreldrenes valg.

– Hvis du vil gå på universitetet, ha et OK hus eller en bil her, må du jobbe utenfor Romania. Sånn er det, sier hun alvorlig og trekker på skuldrene.

Gifteklare tenåringer

I hagen med oss sitter også Estera Anghel (30), nabo og venninne av Camelia. Hun er kledd i en knallrød hettegenser og en grå t-skjorte med ordene «Jesus loves Romania». Det svarte håret er knyttet stramt i nakken.

– Jeg var den første kvinnen herfra til å gå på universitetet, kan Estera fortelle med et smil. Hun har studert både internasjonale relasjoner og sykepleie, og nå jobber hun som lærer. Mannen er bussjåfør, men reiser vekk på somrene og plukker jordbær på norske åkre for å få det til å gå rundt.

– Det er ikke vanlig for rom å studere, i alle fall ikke romkvinner, forklarer Estera.

– Mange vil beholde tradisjonene sine, og da gifter jenter seg når de er mellom 15 og 17 år. Men jeg vil at mine barn skal ta utdanning.

Selv giftet Estera seg som nittenåring, og har to barn: Emma og Edi. Edi er på skolen, men Emma (4) løper mellom beina hennes og smiler sjenert under en rosa Minnie mus-lue.

Tre steg bak mannen

Det er ikke bare datteren Estera prøver å overtale om å sette familie på vent. Hun prøver å spre informasjon til romjenter om at skole er viktigere enn å gifte seg som tenåring. Men det er en seig prosess. Steder der den tradisjonelle romfamilien står sterkt, som i Sibiu i Transylvania, ser ting ganske annerledes ut enn i Spanțov, kan Estera fortelle.

– I tradisjonelle romfamilier må kvinner gå tre steg bak menn. Sånn er det heldigvis ikke i Spanțov. Her er vi frie til å gå ut og gjøre som vi vil, sier hun og smiler.

Estera tror og håper at tidene er i ferd med å forandre seg. De to kvinnene er enige om at Romanias rom er i ferd med å bli mer åpne, både for nye inntrykk, sosiale normer og utdanning. De utveksler noen lure smil, og småsnakker på rumensk. Én av dem holder alltid et øye med Emma, som springer rundt i hagen med en dukke på slep.

– Før ble så mange tenåringsjenter her giftet bort, men nå begynner stadig flere å gå på skolen og få seg jobb. Det er en god ting, sier Estera, mens hun prøver å holde Emma i sjakk på fanget.

Politikk er de to kvinnene derimot lite lysten på å snakke om. Vi har drukket opp kaffen, det er oppbruddsstemning. Estera drar litt på det:

– Jeg bryr meg om hva som skjer i Romania... Men jeg stoler bare ikke på politikerne. Jeg vil heller gjøre en forskjell gjennom frivillige organisasjoner enn å blande meg inn i politikken, sier hun.

– Den politiske situasjonen og all korrupsjonen gjør meg litt pessimistisk. Jeg har liten tillit til politikere, stemmer Camelia i. Hun kaller den politiske situasjonen for kaotisk.

A ROM OF ONE'S OWN: Det er ikke alle rom i Romania forunt å ha sitt eget, store hus. Mannen til Camelia Banu (24) har tilbragt mange somre på norske jordbæråkre for å få råd. –Hvis du vil ha et OK hus i Romania, er du nødt til å arbeide utenfor landegrensene. Sånn er det, sier Camelia.

«Jeg ser ikke ut som en sigøyner, så ofte over-
hører jeg folk snakke nedsettende om oss.
Da ber jeg dem være stille»

Camelia Banu, romkvinne og finansstudent

– Men jeg bruker stemmeretten! Det er viktig, sier hun og smiler.

– Jeg vil bli

Lengre nedover landeveien kommer Luna Maria Costea (17) spankulerende. Hun er på vei hjem fra skolen, i rød genser, treningsbukse og flip-flops, det lange håret henger løst. Estera grer fingrene gjennom det, og sukker:
– Se så lys hud hun har. Alle de søstrene er sånn.

Luna er enda litt ustødig i engelsk, så Camelia og Estera tolker. På spørsmål om hva hun vil bli, kommer svaret lynkjapt.

– Musiker! Jeg vil studere musikk på universitetet i Bucuresti.

Luna spiller piano og synger, men en tilværelse som musiker er lettere sagt enn gjort. Hun har verken økonomi til å studere eller flytte til hovedstaden. Kan hun tenke seg å flytte fra Romania for å jobbe seg opp litt penger?

– Nei, jeg kan ikke dra fra familien min. Vi er seks søsken, forteller hun og skrapet i sanden med sandalen.

– Dessuten liker jeg meg her. Jeg vil bli.

universitas@universitas.no

SJEF FOR ØYEBLIKKET: Yonela Banu (29) er hjemmевærende, oppdrar ungene og holder styr på huset. Hun vil heller ikke forlate Spanțov. – Jeg jobber mye, men det gjør meg ikke noe å være husmor. Jeg og mannen min veksler på å være sjef i huset, ler hun og drar den rosa badekåpen tettere om seg. Den ene sønnen fyker rundt i bakgrunnen. På veggen henger et portrett av datteren.

”

Mens vi jobber med reportasjen, tenker jeg på det farmor pleier å si: «Så, har du en kjæreste?» Jeg vet aldri hva jeg skal svare. Hun forteller om hvordan hun hadde flere kjæresten da hun var ung, men at de bare «holdt hender». Jeg holder hender med mange. Med vennene mine, med de jeg er interessert i, med småsøsknene mine, med mamma. Jeg trenger menneskene jeg er glad i, men jeg har ikke behov å sette en merkelapp på relasjonene mine. Show, don't tell.

Matilde Solberg Clemetsen, magasinfotosjef